

BLITTERSWIJK | Jaap Dirkmaat is boos. De voorzitter van natuurorganisatie Das en Boom vindt het stuitend hoe er wordt omgesprongen met de natuur in ontwikkelingsgebied Ooijen-Wanssum. Dirkmaat bezocht de dassenburchten in het gebied onlangs en is flink geschrokken. "Ik had eigenlijk ook wel verwacht dat de burchten er slecht bij zouden staan, maar het is erg confronterend om te zien."

Door Willem Menting

Ook staat er volgens Dirkmaat diversen dassentunnels onder water en als het aan Das en Boom ligt gaat de nieuwe rondweg bij Wanssum om die reden snel dicht. Mooder Maas legt uit dat er tien faunatunnels zijn aangelegd en diverse dassenrasters bij de nieuwe rondweg om het aantal verkeersslachtoffers te verkleinen. 'Er hebben inderdaad faunatunnels onder water gestaan. Dit zijn dus tunnels die niet alleen door dassen maar ook door andere dieren worden gebruikt. Mooder Maas heeft de tunnels aangepast om dit op te lossen, bijvoorbeeld door het talud door te trekken of door beton aan te brengen tegen het uitspoelen. De meeste faunatunnels zijn al aangepast. Eén tunnel is wel al leeggemaakt maar daarin moet het grondwerk nog uitgevoerd worden,' schrijft de aannemerscombinatie.

Ook stelt Dirkmaat dat er onvoldoende rekening gehouden is met onder meer de steenuil en de das. "Het lijkt wel alsof er een vrijbrief is afgegeven om het gehele gebied af te graven. En dat nog wel in het broedseizoen. Dat is toch ongehoord. Verschillende dieren kunnen geen kant op. Ook weidevogels en hazen komen ernstig in de problemen door de werkzaamheden", foetert Dirkmaat.

Mooder Maas schrijft dat het bij de uitvoering van maatregelen in de buurt van een dassenburcht uitvoerig rekening houdt met de kwetsbare voortplantingsperiode van de das. 'Een voorbeeld hier-

Maatregelen voor natuurbehoud

Foto: Johan Roerink / Aeropicture

Een luchtfoto van het ontwikkelingsgebied in februari 2019.

van is de dijk aanleg in het bosje van De Koolj dat in de nabijheid van een dassenburcht is gelegen. Dit is buiten de kwetsbare voortplantingsperiode aangelegd en de afwerking en bovenlaag wordt na de kwetsbare periode aangelegd. Omdat we ook rekening moeten houden met het hoogwaterseizoen hebben we hier een korte uitvoeringsperiode. In de onthefing die Mooder Maas heeft om de werkzaamheden in het gebied te mogen uitvoeren, zijn diverse voorschriften opgenomen om het effect van de alle maatregelen te minimaliseren en de gunstige staat van instandhouding van de das niet in gevaar te brengen. Een belangrijk voorschrift is dat te allen tijde op ongeveer 50 procent van het foeragegebied binnen een ring van duizend meter rondom een burcht geen werkzaamheden mogen plaatsvinden. Mooder Maas houdt hier rekening mee in de fasering van het werk.'

In het plangebied leven volgens Mooder Maas twaalf dassenfamilies die samen zo'n veertig bouwwerken van hoofd- en bijburch-

ten en vluchtpijpen gebruiken. 'Mooder Maas heeft een onthefing voor het verwijderen van drie bijburchten en vier vluchtpijpen. Alle hoofdburchten blijven behouden. Tot dusver zijn er alleen nog twee bijburchten verwijderd. Die waren al langere tijd niet in gebruik. Alvorens de bouwwerken te verwijderen is gecontroleerd of ze daadwerkelijk niet meer in gebruik waren voordat ze werden verwijderd. Mooder Maas legt ter compensatie één nieuwe kunstburcht (bijburcht) aan. Dat gebeurt, afhankelijk van de planning, dit of volgend jaar en daarbij houdt de aannemer rekening met de kwetsbare voortplantingsperiode van de das. Rondom de andere bijburchten zijn voldoende alternatieve plekken aanwezig om een nieuw hol te graven.'

Volgens Dirkmaat is het grootste gedeelte van de dassenburchten aangetast door de werkzaamheden van aannemerscombinatie Mooder Maas. Veel burchten zijn al verlaten, omdat er geen voedsel meer in de buurt van de burcht te vinden is. "Ook worden er nu re-

gelmatig dassen aangereden. De dieren zijn in paniek en gaan eten zoeken op plaatsen waar ze normaal niet komen."

'Dieren moeten wennen aan de veranderingen in hun leefgebied'

De aannemerscombinatie beweert dat de ecooloog van Mooder Maas wekelijks monitort voor beschermde diersoorten in het gebied en kijkt hoe de situatie in het veld is. 'Tijdens de uitvoering worden dassenburchten waar in de nabijheid werk wordt uitgevoerd regelmatig gecontroleerd. Bij de inventarisaties en controles worden sporen gelezen en vaak camera's gebruikt om het gebruik van de hollen door dassen te kunnen vaststellen. De ecooloog draagt tevens zorg voor een ecologisch werkprotocol waarin alle aanwezige natuurwaarden en benodigde maatregelen zijn beschreven. De mensen die in het veld het werk uitvoeren zijn op de hoogte

van dit protocol en werken hier ook naar.'

Dirkmaat schetst dus dat niet alleen de das het ontzettend moeilijk heeft in het gebied. Ook de steenuil en andere dieren komen in de problemen. 'Ook met de steenuil houden we rekening,' stelt Mooder Maas. 'Daartoe hebben we samen met de uilenwerkgroep vooraf de broedplaatsen van kerk- en steenuilen in kaart gebracht. Ook zijn met een werkgroep maatregelen afgestemd zoals het plaatsen van uilenkasten. Mooder Maas heeft die geleverd en de uilenwerkgroep heeft ze opgehangen.'

Komende maandag komt Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op het bezoek in het ontwikkelingsgebied. Het betreft volgens Mooder Maas een vervolgspraak met projectbureau Mooder Maas waar Das en Boom ook voor is uitgenodigd. 'De insteek van het bezoek is nader toelichten hoe Mooder Maas de werkzaamheden uitvoert volgens de door RVO afgegeven onthef-

ing.' Ook voor Dirkmaat is het bezoek belangrijk. "Wij willen weten wat RVO van alle werkzaamheden vindt. Ik heb veel gezien wat niet door de beugel kan. En daar kan RVO niet omheen."

Volgens Das en Boom duurt het vele jaren voordat de natuur in het gebied weer is hersteld. 'In een project met een grote omvang als Ooijen-Wanssum is het onmogelijk het leefgebied van de das en andere dieren helemaal niet te raken,' schrijft Mooder Maas.

Impact

'De gebiedsontwikkeling heeft zeker impact op de flora en fauna in het gebied. Met behulp van bovengenoemde maatregelen beperken we de hinder waar dat kan. Het project bevindt zich op dit moment volop in de uitvoeringsfase en dat is zichtbaar: op sommige plekken is het nu even erg kaal. Maar de gebiedsontwikkeling is bij uitstek een investering in de natuur: we leggen 340 hectare nieuwe natuur aan waar flora en fauna straks weer volop kunnen groeien en bloeien. Zo leggen we veertien hectare grasland aan, 2,3 hectare boszoom en 2,5 hectare hagen en houtwallen. Van onbegrast, monotoon akkerland naar begraasd grasland met wat waterpartijen en her en der een beetje struweel en bos. Bij de aanleg van nieuwe dijken is de landschappelijke inpassing als belangrijk uitgangspunt gehanteerd. Er zijn twee nieuwe dijktypen speciaal voor Ooijen-Wanssum ontwikkeld. Door te werken met natuurbuffers en hoge grond met begroeiing blijven de kwaliteiten van het terrassenlandschap langs de Maas in tact. Mooder Maas weet de nieuwe dijken te realiseren met gebiedseigen materiaal waarmee ook de duurzaamheidsdoelstellingen zijn gediend. Door deze metamorfose van de omgeving zal het leefgebied van dieren flink verbeteren en zullen ook tientallen nieuwe diersoorten en plantensoorten een plek in het gebied vinden. Dat neemt niet weg dat dieren tot die tijd moeten wennen aan de veranderingen in het leefgebied.'